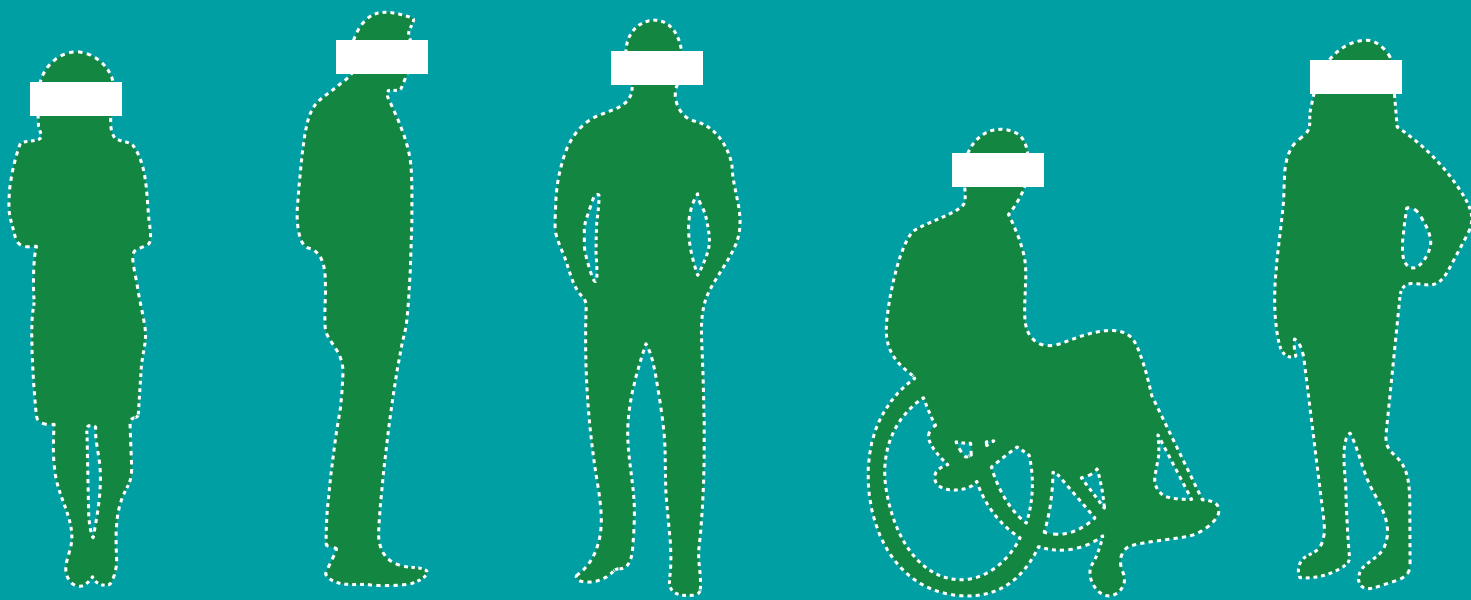

Престъпления от омраза срещу ромите

Престъпления от омраза срещу ромите

От векове общностите на ромите и синтите са обект на нетолерантност и дискриминация, в това число на вреден наратив, и стереотипизиране, което продължава да буди безпокойство в страните-членки на ОССЕ. Твърде често тази нетърпимост може да премине в престъпления от омраза срещу ромите, вариращи от графити с анти-ромска насоченост до насилие по расови подбуди. Престъпленията от омраза имат значително и дълготрайно въздействие върху жертвите, поддържат неравенството и подкопават сигурността и социалното сближаване. Престъпленията от омраза срещу ромите изпращат послание за изключване не само на жертвите от ромски и синти произход и техните общности, но и на обществото като цяло. Всеки човек има роля в справянето с престъпленията от омраза срещу ромите и всички форми на нетолерантност и дискриминация. Този информационен материал акцентира върху въздействието на престъпленията от омраза срещу ромите и предоставя насоки за установяване на подобни престъпления.

Какво е престъпление от омраза?

Престъпно деяние + мотивирано от предубеденост = Престъпление от омраза

- Престъпленията от омраза включват два елемента: престъпно деяние и предубеденост като мотив.
- Първо, за да говорим за престъпление от омраза е необходимо да е налице престъпление от общ характер. С други думи, извършеното деяние трябва да съставлява престъпление по смисъла на наказателното право. В случай, че няма престъпно деяние - няма и престъпление от омраза.
- Вторият елемент на всяко престъпление от омраза е свързан с това, че извършителят трябва да е извършил престъпното деяние въз основа на конкретен мотив или мотиви, свързани

с предубеденост (напр. предразсъдък относно увреждане, религия, етнически произход, цвят на кожата и/или полова идентичност на жертвата). Наличието на мотив от предубеденост е характеристиката, която отличава престъпленията от омраза от другите видове престъпления.

- Престъпление от омраза е налице, когато извършителят умишлено се е насочил към определен индивид или имущество заради един или повече признаци, защитени от закона, или пък е показал враждебност спрямо такъв признак/такива признаци по време на престъплението.

Какво е престъпление от омраза срещу ромите?

Анти-ромските престъпления от омраза са **престъпни деяния, мотивирани от предубеденост по расов признак срещу роми или синти**, както

Ален Умер от местния Съвет за младежта в Шуто Оризари, Северна Македония прави обръщение за нуждата от повишаването на участието на младежи от ромски и синти произход в публичния и политически живот към участниците на организирано от СДИПЧ събитие в рамките на Срещата за прилагане на човешкото измерение, 2019 г. (ОССЕ/Пьотр Марковски)

Ромската актриса и защитник на човешките права, Дияна Павлович, по време на демонстрация заедно с представители на ромски и синти общности пред сградата на Парламента в Рим в знак на протест срещу нетолерантността и дискриминацията и в памет на 2 897 роми, убити през август 1944 г. (Getty Images)

Примери за престъпления от омраза срещу ромите

- Три лица от ромски произход са подложени на продължителен побой, расистки обиди и насилствено изтръгнати признания от страна на полицейски служители. Един от пострадалите е сериозно наранен и е настанен в болница за десет дни.
- Адвокат, който работи по дело за убийство на лице от ромски произход става обект на расистки обиди, заплахи, изнудване и е пребит от една групировка.
- Момиче от ромски произход постоянно е подлагано на расистки и сексистки обиди и заплахи в училище. В крайна сметка момичето прави опит за самоубийство и напуска училище.
- Паметник на жертвите - роми, загинали в концентрационен лагер по време на Втората световна война е поруган от вандали и надраскан с анти-ромски надписи.
- Жители на ромско поселище стават обект на стрелба, нападения с камъни, газово оръжие и ножове от страна на група, проповядваща омраза. Палатките, в които живеят са изгорени или унищожени. Полицейските служители, които присъстват по време на нападението не се намесват.
- Автомобили, собственост на роми са нападнати и подпалени със самоделни запалителни бомби, тип „коктейл Молотов“.

и други хора или групи, считани за свързани или възприемани като роми и синти, поради тяхната действителна или предполагаема „расова принадлежност“, етнически произход, език или миграционен статут. Престъпленията от омраза срещу ромите могат да бъдат насочени както към лица, които се самоопределят като роми или синти, така и към лица, които не го правят, но биват възприемани като такива.

Престъпленията от омраза срещу ромите могат също да бъдат насочени към хора или имущество по асоциация, заради професионалната им принадлежност или активистка дейност за справяне с расизма срещу ромите, като например организации на гражданското общество, които работят по въпроси, свързани с ромите и синтите.

Престъпленията от омраза срещу ромите могат да се проявят в множество различни форми. Жертвите могат да бъдат „нарочени“ поради цвета на кожата им, националността им, фактът, че говорят на ромски език или живеят в квартал, за който се знае, че е обитаван от роми. Освен това могат да бъдат избрани и въз основа на множество черти на идентичността, включително, например пол или религия. Правоприлагащите органи се насърчават да изследват разнообразните аспекти на идентичността на жертвата.

През 2002 г. държавите-членки на ОССЕ поеха ангажимент да се справят с расизма, ксенофобията, дискриминацията и нетолерантността, както и да предотвратяват и дават отпор на престъпленията

от омраза. Тези ангажименти бяха потвърдени в Плана за действие на ОССЕ за подобряване на положението на ромите и синтите в страните-членки на ОССЕ, приет през 2003 г.

Как да разпознаваме престъпления от омраза срещу ромите

Съществуват редица признаци, които могат да помогнат за установяване на предубеденост спрямо ромите при престъпление от омраза. Подобни „признаци на предубеденост“ могат да насочат правоприлагащите органи да разследват дадено престъпление като престъпление от омраза срещу роми, което би дало възможност за конкретен отговор.

Изброените по-долу въпроси биха помогнали при установяването на престъпления от омраза срещу ромите:

- Жертвите или свидетелите възприемат ли инцидента като мотивиран от расизъм срещу ромите?
- Имало ли е коментари, писмени изявления, жестове или графити, които сочат предубеденост?
- Избраното имущество притежава ли професионална, правна или културна значимост, като например поселище на роми или синти, културен клуб, и/или друго място, което евентуално се посещава често от представители на ромската или синти общност?
- Въпросното имущество ставало ли е и преди обект на инцидент или престъпление от омраза срещу ромите? Щетите, нанесени върху имуществото включват ли из-

ползването на расистки епитети срещу ромите или синтите?

- Жертвата може ли да бъде определена по външни белези като принадлежаща към ромската или синти общност? Заподозряното лице принадлежи ли към етническа или расова група, която е различна от групата на жертвата?
- Заподозряното лице принадлежи ли към група, проповядваща омраза? Това може да включва различни крайно десни групировки или групи, проповядващи расизъм и нетърпимост към ромите.
- На мястото на престъплението или инцидента открити ли са рисунки или графити на определени символи, като напр. нацистки символи, знаци на Ку Клукс Клан, келтски кръстове и други подобни?
- Инцидентът случил ли се е след или на фона на политически кампании, които използват ромите и синтите за изкупителна жертва и им вменяват вина за най-различни социални злини, като например престъпност или безработица, или пък използвачи на системата за социално подпомагане?
- Съществува ли някакъв друг ясен мотив? Отсъствието на други мотиви също е причина да бъде разгледана мотивация, основана на предубеденост.

Когато дадено престъпление е извършено въз основа на множество мотиви от предубеденост, всеки от тях трябва да бъдат отчетен и разгледан по време на разследването и наказателното преследване. Данните относно престъпленията от омраза срещу ромите следва да

бъдат събирани и разграничавани по полов признак с цел по-добро разбиране на въздействието на подобни престъпления, както и за определяне на подходящи мерки за противодействие на престъпленията от омраза към ромите.

Докладване, предотвратяване и реагиране на престъпления от омраза срещу ромите

Престъпленията от омраза срещу ромите, подобно на всички престъпления от омраза, често не се докладват от жертвите и не биват регистрирани от властите по множество причини.

Правителствата играят водеща роля в гарантирането на достъпа до правосъдие, като се започне с първоначалната оценка от страна на полицейските служители на потребностите на жертвите и се стигне до осигуряването на подходяща защита и подкрепа на всяка жертва. Известно е, че липсата на ефективно разследване на престъпленията от омраза – включително престъпленията, подбудени от омраза срещу ромите – има пагубен ефект върху жертвите и обществото като цяло.

Повишаването на обществената осведоменост относно престъпленията от омраза, регистрирането на престъпленията от омраза от държавите, прилагането на мерки за насърчаване на докладването от страна на жертвите и упражняването на мониторинг и докладване от страна на гражданското общество ще помогнат за по-подробното установяване на мащабите на проблема, което ще даде възможност за разработване на конкретни политики.

Какво можете да направите?

Съществуват редица организации, които могат да помогнат на жертвите на престъпления от омраза. Бихте могли да се обърнете към тези организации, към местно сдружение за оказване на подкрепа или националните институции по правата на човека и омбудсмана, за да научите повече за престъпленията от омраза срещу ромите:

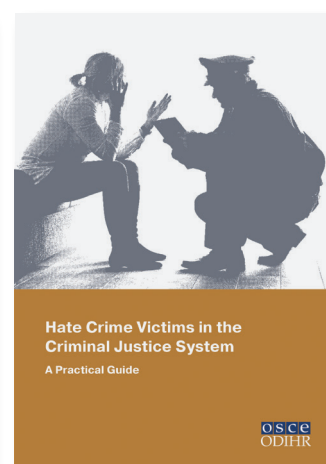
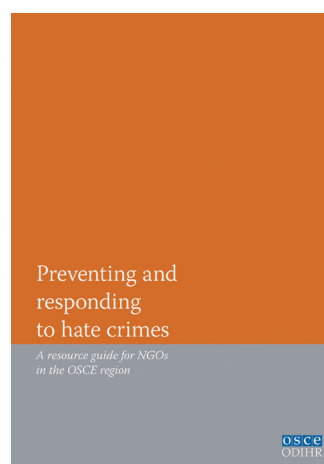
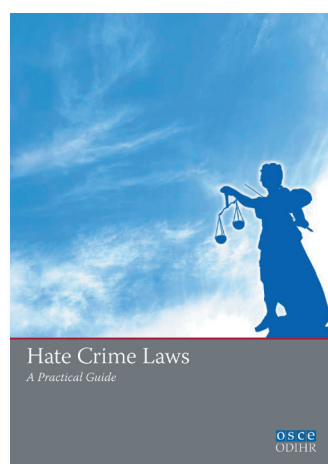
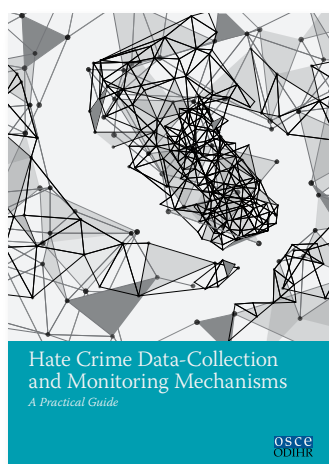
- Европейски център по правата на ромите (ERRC): errc.org
- Европейска мрежа на ромските организации (ERGO): ergonetWORK.org
- Европейска мрежа срещу расизма (ENAR): enar-eu.org

Наръчници относно престъпленията от омраза, публикувани от Службата за демократични институции и права на човека (СДИПЧ/ОДИHR)

СДИПЧ събира примери за добри практики в областта на справянето с престъпленията от омраза в държавите-членки на ОССЕ и ги споделя в редица публикации, достъпни на нашия интернет сайт:

osce.org/odihr/guides-related-to-hate-crime

СДИПЧ събира и публикува данни относно престъпленията от омраза срещу ромите от 2006 г. насам. Можете да получите повече информация за престъпленията срещу роми и как организациите на гражданското общество да докладват инциденти пред СДИПЧ като посетите специализирания ни уебсайт „Докладване на престъпления от омраза“ на адрес: hatecrime.osce.org

Допълнителна информация:

За подробна информация относно инициативите на СДИПЧ във връзка с престъпленията от омраза, както и за запознаване с пълния набор от ресурси и публикации, моля да посетите:

www.osce.org/odihr/tolerance

За информация относно точките за контакт на СДИПЧ по ромски и синти въпроси (CPRSI), моля посетете:

www.osce.org/odihr/roma-and-sinti

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR)

ul. Miodowa 10
00-251 Warsaw
Poland

тел.: +48 22 520 0600
факс: +48 22 520 0605
E-mail: tndinfo@odihr.pl
roma@odihr.pl

